

MEMORANDUM PLAN BELGIE

Naar aanleiding van de Federale en Regionale Parlementsverkiezingen, 25 mei 2014

Kinderrechten: een prioriteit voor ontwikkelingssamenwerking

Hans De Greve & Anthony Vanoverschelde
Research and Advocacy Advisors Plan België
T +32 (0)2 504 60 12 / +32 (0) 2 504 60 10
M +32 (0)494 18 31 57 / +32 (0) 473 18 98 12
hans.degreve@planbelgie.be / anthony.vanoverschelde@planbelgie.be
www.planbelgie.be
www.facebook.com/planfans

MEMORANDUM PLAN BELGIË

Naar aanleiding van de Federale en Regionale Parlementsverkiezingen, 25 mei 2014

Het memorandum in het kort

Als erkende Belgische ngo voor ontwikkelingssamenwerking die werkt aan het realiseren van de rechten van kinderen in Afrika, Azië en Latijns-Amerika wil Plan België met dit memorandum de Belgische politieke partijen uitdagen om ook in de volgende legislatuur te blijven inzetten op internationale solidariteit en bij te dragen aan het realiseren van de rechten van kinderen en volwassenen in ontwikkelingslanden.

Het mag dan ook niet verbazen dat we dit memorandum beginnen met een pleidooi voor **meer Belgische ontwikkelingssamenwerking in het algemeen**. België heeft zichzelf de verplichting opgelegd om 0,7% van haar BNI te besteden aan ontwikkelingssamenwerking. Plan België vindt: *"wat je belooft moet je ook doen!"*.

Hetzelfde geldt voor de aandacht die België besteedt aan het **realiseren van de rechten van kinderen in ontwikkelingslanden**. Zowel de vorige Wet op de Internationale Samenwerking (2005) als de nieuwe Wet betreffende de Belgische Ontwikkelingssamenwerking (2013) spreken zich duidelijk uit over het belang van kinderrechten in ontwikkelingssamenwerking. Samen met mensenrechten vormen ze één van de prioritaire thema's van de Belgische ontwikkelingssamenwerking. Op het terrein is er echter niet altijd veel te merken van deze aandacht voor kinderrechten in de wetgeving. Plan België vraagt dat deze goede intenties eindelijk in praktijk worden omgezet en dat er duidelijkheid komt over de manier waarop de Belgische ontwikkelingssamenwerking hier werk van zal maken.

Op internationaal vlak gaan we stilaan naar het einde van MDG's. Plan België pleit ervoor dat België in VN-discussies omtrent een nieuw post-2015 kader een proactieve rol opneemt. Cruciaal daarbij is dat **België pleit voor een universeel en holistisch post-2015 kader** dat aandacht heeft voor de rechten van volwassenen en kinderen en de strijd tegen ongelijkheid centraal stelt. Bovendien vraagt Plan België dat de Belgische onderhandelaars specifieke aandacht vragen voor de rechten van kinderen in het post-2015 kader door onder meer te ijveren voor **aparte doelstellingen rond onderwijs en de bescherming van kinderen tegen geweld**.

België kan zich rond de rechten van kinderen op onderwijs en bescherming tegen geweld niet beperken tot de rol van pleitbezorger in de post-2015 onderhandelingen. **Ook in haar eigen beleid en op andere internationale fora verwachten we van België een proactieve rol ten voordele van onderwijs en bescherming tegen geweld voor kinderen in het Zuiden**. Plan België doet in dit memorandum een aantal pertinente aanbevelingen voor dergelijk beleid.

Werk maken van de rechten van kinderen in het Zuiden beperkt zich tenslotte niet tot het Zuiden alleen. Plan België stelt zich als doel om kinderen en jongeren de nodige competenties te verschaffen die hen in staat stellen om op een actieve wijze bij te dragen aan rechtvaardige Noord-Zuidverhoudingen. Plan België pleit daarbij specifiek voor **meer aandacht voor kinderrechteneducatie in het Nederlandstalig en Franstalig onderwijs in België**.

MEMORANDUM PLAN BELGIË

Naar aanleiding van de Federale en Regionale Parlementsverkiezingen, 25 mei 2014

Belgische ODA onder vuur

De Belgische officiële uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking daalden sinds 2010 van 0,64% van het BNI naar 0,47% van het BNI. Nochtans heeft België zichzelf de wettelijke verplichting opgelegd om vanaf 2010 0,7% van haar BNI te besteden aan ontwikkelingssamenwerking. Niet alleen komt België haar belofte niet na, jaar na jaar nemen de inspanningen om deze belofte waar te maken af.

Bovendien bevatten deze uitgaven een aantal posten die van de OESO-DAC mogen worden meegerekend als ontwikkelingssamenwerking, maar die door ngo's zoals Plan België niet beschouwd worden als echte bijdrage aan ontwikkeling in het Zuiden. Het gaat dan over bedragen voor schuldkwijtscheldingen, uitgaven voor zogenaamde 'toegewezen kosten voor buitenlandse studenten in België en uitgaven voor de opvang van vluchtelingen in België'. Als we deze posten niet meerekenen, dan besteedt België zelfs maar 0,38% van haar BNI aan ontwikkelingssamenwerking (bron: 11.11.11).

Wat de laatste jaren ook opvalt is dat de uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking in België een gemakkelijke prooi vormden in de verschillende besparingsrondes. Enerzijds zegt dit iets over het belang dat de Belgische overheid in tijden van crisis hecht aan de ontwikkeling in het Zuiden. Anderzijds zegt het ook iets over de kwetsbaarheid van de Belgische ontwikkelingssamenwerking. De Belgische ontwikkelingssamenwerking kent volgens de ngo koepel 11.11.11. een aantal structurele gebreken die haar kwetsbaar maken voor besparingen. Een gebrek aan langetermijnvisie en duidelijke financiële planning; een sterke concentratie op een aantal sectoren en een uniforme aanpak in alle partnerlanden; een zeer voorzichtige houding van de administratie t.o.v. financiële risico's en zeer strenge controles en lange procedures leiden samen tot problemen met de besteding van de budgetten. Dit maakt dat de budgetten voor ontwikkelingssamenwerking makkelijk te schrappen zijn in tijden van besparingen.

We hebben nog geen definitief zicht op waar de Belgische ontwikkelingssamenwerking in 2013 zal uitkomen maar de signalen zijn in elk geval weinig hoopvol. Met nog een half jaar (potentiele besparingen) te gaan, schat 11.11.11. dat de Belgische ontwikkelingssamenwerking in 2013 maximaal zal uitkomen op 0,48% van het BNI. In de eerste helft van 2013 alleen al werd er reeds voor 175 miljoen bespaard op ontwikkelingssamenwerking.

Aanbevelingen:

- België moet haar belofte om 0,7% van haar BNI te besteden aan ontwikkelingssamenwerking waarmaken.
- De Belgische ontwikkelingssamenwerking moet er tegelijkertijd voor waken dat ze haar middelen op een goede manier inzet en de nodige stappen zetten om de besteding van vooral bilaterale middelen te verbeteren en zo de kwetsbaarheid van de Belgische ontwikkelingssamenwerking voor besparingen te verminderen.
- Posten zoals schuldkwijtschelding, kosten voor de opvang van vluchtelingen en steun aan buitenlandse studenten zouden niet mogen meegerekend worden als Belgische ontwikkelingssamenwerking.
- Het Belgische ontwikkelingsbeleid dient een autonoom beleid te zijn dat niet ondergeschikt is aan andere economische en politieke doelen.
- België dient te werken aan een bredere financiering van ontwikkeling door onder meer mee werk te maken van innovatieve publieke financieringsmechanismen en het stimuleren van transparante private financieringsstromen.
- Raak niet aan de huidige, algemene, bevoegdheid van de federale overheid inzake ontwikkelingssamenwerking. De parallelle bevoegdheid van de deelstaten biedt voldoende mogelijkheid om een kwaliteitsvolle ontwikkelingssamenwerking uit te bouwen. Versterk de onderlinge coördinatie en werk een gezamenlijke visie uit.

Kinderrechten – Een echte prioriteit voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking?

In 2005 werd het thema 'kinderrechten' via een amendement als transversaal thema opgenomen in de Wet op de Belgische Internationale Samenwerking van 1999.

Concreet betekende dit dat sinds deze wetswijziging kinderrechten in elk beleid en elk programma op het gebied van ontwikkelingssamenwerking een aandachtspunt moeten zijn. Hoewel mooi in theorie, bleek de afgelopen jaren dat hier in praktijk weinig van in huis kwam. Enerzijds als gevolg van beperkte interesse bij politici, ambtenaren en praktijkwerkers voor 'nog maar eens een transversaal thema' en anderzijds als gevolg van een beperkte capaciteit bij het ministerie en ngo's om een kinderrechtenbenadering in concrete ontwikkelingspraktijk om te zetten.

In de nieuwe Wet betreffende de Belgische Ontwikkelingssamenwerking van 19 maart 2013 worden kinderrechten niet langer weerhouden als een transversaal thema maar worden ze onder de hoeding mensenrechten

('mensenrechten, met inbegrip van de rechten van het kind') ingedeeld bij de nieuwe categorie van prioritaire thema's. Plan België heeft er samen met het Platform Kinderrechten in Ontwikkelingssamenwerking, steeds voor gepleit om kinderrechten te behouden als transversaal thema in de nieuwe wet.

We zijn dan ook tevreden dat kinderrechten nog steeds hun plaats hebben in de Wet op de Internationale Samenwerking. Anderzijds blijven we met zeer veel vragen zitten over de concrete invulling van deze nieuwe categorie 'prioritaire thema's':

- Gaat het over 'horizontale' thema's die in alle initiatieven een aandachtspunt kunnen/moeten zijn, of gaat het eerder om 'verticale' sectoren met specifieke interventies voor o.a. kinderen?
- Moeten de thema's in elk beleid en alle programma's een aandachtspunt zijn? Zo niet, in welke programma's wel en welke niet? Aan de hand van welke criteria wordt dit bepaald?
- Voor transversale thema's bestaat er een verplichte screening van elke interventie, hoe zit dit voor de prioritaire thema's? Indien er geen verplichte screening is, op welke manier worden de prioritaire thema's dan wel gemonitord?

Voor ons blijft een horizontale invulling van het thema kinderrechten voorop staan. Kinderrechten kunnen wat ons betreft niet uitsluitend een verticale sector worden waarbij enkel een aantal specifieke interventies in het voordeel van kinderen worden ondernomen. Kinderrechten dienen bovendien een aandachtspunt te zijn in alle thema's en sectoren waarbinnen de Belgische ontwikkelingssamenwerking actief is, niet in het minst in de sectoren waar op het eerste zicht de link met kinderrechten minder evident is.

De huidige minister bevestigde via een parlementaire vraag (21 mei 2013) wel dat kinderrechten een horizontaal thema blijven, maar voor het overige bleef hij bijzonder vaag over de concrete invulling daarvan.

Aanbevelingen:

- De Belgische ontwikkelingssamenwerking moet duidelijkheid geven over het statuut van de prioritaire thema's en de manier waarop deze in concrete ontwikkelingspraktijk worden omgezet, met inbegrip van duidelijke instructies voor dossierbeheerders en attachés voor ontwikkelingssamenwerking, instrumenten voor monitoring en evaluatie, enz.
- De prioritaire thema's moeten op z'n minst een horizontale invulling krijgen, eventueel vergezeld van een meer verticale 'sectorale' invulling met specifieke projecten ten voordele van kinderrechten en kinderen.
- De Belgische ontwikkelingssamenwerking moet duidelijke beleidsdoelen stellen voor de prioritaire thema's om te vermijden dat ze door hun niet-verplicht karakter van het podium verdwijnen.

MEMORANDUM PLAN BELGIË

Naar aanleiding van de Federale en Regionale Parlementsverkiezingen, 25 mei 2014

Post 2015 Ontwikkelingskader

In 2015 loopt de wekker van de Millenniumdoelstellingen (MDG's) na 15 jaar onverbidlijk af. Er werd heel wat vooruitgang geboekt op gebieden zoals toegang tot onderwijs, voeding en zelfs extreme armoede. Toch zal - alle meerwaarde van de MDG's ten spijt - het eindrapport niet schitterend zijn. En uiteraard rijst de vraag "Wat na 2015?".

Plan België verwacht van de Belgische overheid dat ze in de VN-discussies over het nieuwe Post 2015 Ontwikkelingskader een proactieve rol op zich neemt. Plan België geeft de Belgische overheid in het kader hiervan de volgende aanbevelingen mee:

Algemene aanbevelingen:

Plan volgt in eerste instantie de aanbevelingen van de 'Beyond 2015' coalitie en de Belgische '2015: De Tijd Loopt' coalitie waarvan het lid is:

- Pleit voor een universeel kader met ruimte voor contextspecifieke benaderingen die kunnen rekenen op voldoende (lokaal) 'ownership' en inspraak van kinderen. Ook rijke landen moeten doelstellingen realiseren op vlak van bijvoorbeeld CO₂-uitstoot, transparante financiële sectoren, financiering van ontwikkeling, duurzaamheid, energiebevoorrading,...).
- Pleit voor één enkel holistisch kader dat zowel economische, klimaat- en sociale doelstellingen combineert met het oog op echte duurzaamheid in al haar dimensies.
- Pleit voor een kader dat gebaseerd is op een rechteaanpak die de rechten en welzijn van kinderen en volwassenen centraal plaatst. Kernbegrippen zijn voor ons 'accountability', 'governance', non-discriminatie 'participatie van rechthebbenden (ook kinderen)'.
© Plan
- Pleit voor een kader dat de strijd tegen ongelijkheid centraal stelt en specifiek aandacht heeft voor de meest kwetsbare en achtergestelde groepen. Een van de grote nadelen van het MDG kader was juist dat het onvoldoende aandacht had voor ongelijkheid tussen en binnen landen. Dit is vanuit een rechtensvisie geheel onaanvaardbaar.

Specifieke aanbevelingen m.b.t. Rechten van Kinderen:

- België moet pleiten voor een aparte doelstelling voor onderwijs waarbij naast de toegang tot lager onderwijs ook de toegang tot middelbaar onderwijs (incl. technisch en beroepsonderwijs) vooropgesteld wordt en waarbij behalve een focus op de toegang tot onderwijs er ook aandacht is voor kwaliteit van het onderwijs en leerresultaten van kinderen.
- België moet pleiten voor een aparte doelstelling rond het versterken van (nationale) beschermingsystemen die het recht om op te groeien in veiligheid en waardigheid maximaal garanderen. Het recht op bescherming tegen alle vormen van geweld moet worden gegarandeerd opdat het recht op leven, overleven, ontwikkeling en onderwijs kunnen gerealiseerd worden.
- België dient te pleiten voor specifieke aandacht voor de barrières voor meisjes in het kader van genderongelijkheid in het onderwijs, bijvoorbeeld kinderhuwelijken, seksueel geweld op meisjes en vroegtijdige zwangerschappen.
- België moet binnen gezondheidszorg aandacht vragen voor het belang van seksuele en reproductieve rechten en gezondheid van kinderen.
- België dient te pleiten voor het terugdringen van jeugdwerkeloosheid en de economische versterking van adolescenten en jongeren.
- België moet een pleitbezorger zijn voor het belang van geboorteregistratie en andere vormen van dataverzameling en registratie die een belangrijke bron van informatie zijn voor de beleidsvorming.

Basisonderwijs

De Belgische ontwikkelingssamenwerking investeert al meer dan drie decennia systematisch in het onderwijs in het Zuiden. Onderwijs is dan ook niet alleen een recht voor alle kinderen ter wereld, het heeft een bewezen positieve impact op de productiviteit, economische groei, volksgezondheid, het welzijn, het verminderen van ongelijkheid en het ontstaan van democratie en vrede.

Basisonderwijs vormt de fundering waarop de verdere onderwijsloopbaan van kinderen en volwassenen wordt gebouwd. In het basisonderwijs leren kinderen lezen, schrijven en rekenen maar ook de levensvaardigheden die ze nodig hebben om een menswaardig leven te leiden. Investerings in basisonderwijs zijn dan ook cruciaal voor de ontwikkeling van individuen én van landen in het Zuiden.

Sinds eind jaren 90 is er een grote vooruitgang geboekt wat betreft de toegang tot basisonderwijs. Het aantal kinderen dat niet naar het lager onderwijs gaat daalde tussen 2000 en 2011 van 102 miljoen tot 57 miljoen. Het blijft echter

onaanvaardbaar dat in 2013 nog altijd bijna 60 miljoen kinderen, waarvan de helft in Sub-Sahara Afrika, zelfs niet de kans krijgen naar de lagere school te gaan. Daarnaast zijn er zeer grote problemen met de kwaliteit van het onderwijs. Onder meer als gevolg van de drastische toename van het aantal kinderen dat naar school gaat, kampen onderwijssystemen met aanzienlijke capaciteitsproblemen. Onvoldoende scholen, opgeleide leerkrachten, aangepaste lesmaterialen en curricula, inspectiediensten, managementcapaciteit, enz. maakt dat naar schatting 200 tot 300 miljoen kinderen die wel op de schoolbanken zitten er zo goed als niets bijleren.

Waar sinds 2002, onder meer als gevolg van de MDG's (zie hoger), de budgetten van internationale donoren voor onderwijs jaar na jaar stegen zien we recentelijk een daling van de buitenlandse investeringen in onderwijs. Tussen 2010 en 2011 daalde de internationale hulp voor onderwijs met 7%. Bovendien gaan die buitenlandse middelen voor onderwijs niet naar de landen met de meeste noden. Slechts 1/3e van alle hulp voor onderwijs gaat naar lage inkomenslanden.

Uit een recent onderzoek van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) in opdracht van Plan België naar het Belgische ontwikkelingsbeleid in de onderwijssector blijkt dat ook in België de hulp aan onderwijs sinds 2009 terugloopt. Uit het [HIVA-onderzoek](#) blijkt ook dat er een sterke discrepantie is tussen de aandacht die basisonderwijs krijgt in het Belgische beleidsdiscours en de financiële middelen die België in basisonderwijs investeert. Het grootste deel van de Belgische hulp voor onderwijs gaat immers naar het hoger onderwijs (bijna 70% in 2011). 50% van deze hulp bestaat dan weer uit studiebeurzen. Studiebeurzen die wellicht hun meerwaarde hebben maar niet bijdragen aan de versterking van onderwijssystemen in het Zuiden. Ondanks ronkende verklaringen over het belang ervan komen slechts 11% van de Belgische investeringen voor onderwijs in het Zuiden ten goede aan het basisonderwijs. Opvallend is ook dat onderwijs in de bilaterale samenwerking slechts in 4 van 18 partnerlanden nog een prioritaire sector is. Basisonderwijs is zelfs enkel nog in Burundi en de Palestijnse Gebieden een prioriteit voor België. Kortom, onderwijs en met name basisonderwijs verliest duidelijk aan belang in de Belgische ontwikkelingssamenwerking en dat op een moment dat ook andere donoren hun steun voor basisonderwijs terugschroeven. De vooruitgang van de laatste 10 jaar staat op die manier sterk onder druk.

MEMORANDUM PLAN BELGIË

Naar aanleiding van de Federale en Regionale Parlementsverkiezingen, 25 mei 2014

Aanbevelingen:

- België moet een grotere en meer strategische rol spelen in de steun aan basisonderwijs door haar beleidsintenties rond basisonderwijs ook om te zetten in daadwerkelijk beleid. Een groter deel van de Belgische ODA dient te worden geïnvesteerd in het realiseren van het recht op basisonderwijs voor kinderen in het Zuiden.
- België, als kleinere ontwikkelingsdonor, investeert beter in het vergroten van gelijke onderwijskansen en verbeteren van de onderwijskwaliteit dan te investeren in het verhogen van de toegang tot onderwijs. Dit laatste is kapitaalintensief en wordt beter overgelaten aan grote ontwikkelingsdonoren zoals DfID, USAID, Wereldbank, ...
- België dient meer duidelijkheid te scheppen in wat beschouwd wordt als steun aan de onderwijssector. Op dit moment bevat het budget 'onderwijs in ontwikkelingssamenwerking' teveel uitgaven die niet bijdragen aan de verbetering van onderwijssystemen in het Zuiden.
- Gezien het belang van de beurzenprogramma's in de Belgische ontwikkelingssamenwerking moet er bekeken worden hoe die programma's beter kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van de onderwijssector in het Zuiden.
- De financiering van basisonderwijs in het Zuiden kent een structureel jaarlijks tekort van 26 miljard US\$. België kan er op internationale fora voor pleiten dat een deel van de opbrengsten van een financiële transactietaks geïnvesteerd worden in het basisonderwijs in het Zuiden.

Steun aan onderwijs in het Zuiden onzeker door (onterecht) usurperende bevoegdheden

De Belgische steun aan onderwijs in het Zuiden heeft de laatste jaren zeer onzekere tijden gekend omwille van de discussies over de zogenaamde usurperende bevoegdheden. Verschillende federale bijdragen aan organisaties die werken aan onderwijs via ontwikkelingssamenwerking zoals VVOB, APEFE en VLIR/UOS en CIUF/CUD werden onder het mom van hun 'usurperend karakter' in vraag gesteld.

Nochtans volledig onterecht, zoals zowel door Vlaams minister-president Peeters als de Inspectie van Financiën openbaar werd verklaard: de uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking horen niet thuis op de lijst van usurperende bevoegdheden.

De gemaakte redenering, nl. dat uitgaven in onderwijs via ontwikkelingssamenwerking in feite een bevoegdheid van de gemeenschappen moeten zijn omdat onderwijs in eigen land een bevoegdheid van de gemeenschappen is, is niet alleen foutief ze werd bovendien afhankelijk van het thema arbitrair toegepast.

De redenering is foutief omdat ontwikkelingssamenwerking een parallelle bevoegdheid is en dus nooit 'usurperend' kan zijn. Ze wordt arbitrair toegepast aangezien bijvoorbeeld uitgaven via ontwikkelingssamenwerking in landbouw, preventieve gezondheidszorg of infrastructuur nooit vernoemd werden op de lijst van 'usurperende bevoegdheden'. Nochtans zijn deze in België net als onderwijs bevoegdheden van de Gewesten of Gemeenschappen.

Met het akkoord over de financiering van de staatshervorming verdwenen de 'usurperende bevoegdheden' plots van het toneel. Plan België blijft echter bezorgd dat het slechts een kwestie van tijd is vooraleer deze discussie terug op tafel komt.

Aanbeveling:

- De partijen moeten er ervoor waken dat de federale uitgaven voor onderwijs via ontwikkelingssamenwerking niet opnieuw onterecht onderwerp van discussie worden in het kader van de zogeheten 'usurperende bevoegdheden'. Geen enkele uitgave voor ontwikkelingssamenwerking is usurperend en het gaat niet op om enkel de uitgaven voor onderwijs als onterecht 'usurperend' te bestempelen.

Geweld tegen kinderen

Het gebruik van geweld is een flagrante schending van mensen- en kinderrechten zoals bepaald en onderschreven in het IVRK en andere internationale mensenrechtenverdragen. Paradoxaal genoot kinderbescherming nog nooit een prioritaire status in de internationale gemeenschap. Geweldpleging en ontwikkeling gaan niet samen: de negatieve impact ervan op kinderen, gemeenschappen en samenlevingen is van blijvende duur. Leerresultaten lijden eronder, druggebruik neemt erdoor toe en de stap naar crimineel gedrag wordt erdoor veel sneller gezet.

Geweld tegen kinderen is een globaal probleem, het beperkt zich niet tot ontwikkelingslanden. Ofschoon veel geweld niet gerapporteerd wordt, zijn volgens de VN elk jaar naar schatting 1.5 miljard kinderen er slachtoffer van. Toch zien we dat de combinatie van armoede, discriminatie, negatieve sociale normen, genderongelijkheid, conflicten en rampen het geweld oproepen en versterken. De beste manier voor landen om tegen dat (dagelijks) geweld in te gaan is het beschikken over een systeem dat kinderen beschermt, en waarin veel aandacht naar opvang en preventie gaat.

Om dat te realiseren heb je een goede combinatie van structuren nodig: sluitende (nationale) wetgeving, een werkend justitioneel apparaat, kordate en goed opgeleide politionele diensten, vertrouwenscentra- en personen op niveau van dorpen en gemeenschappen, plaatsen waar kinderen kunnen worden opgevangen op elk moment en in elke fase van hun ontwikkeling, geld voor informatie- en preventiecampagnes en tenslotte een nationale strategie die dit alles coördineert over de sectoren educatie, welzijn, sociale zaken, gezondheid en justitie heen, op alle beleidsniveaus.

Plan België volgt met bijzondere interesse de problematiek van kinderarbeid, gedwongen kindhuwelijken, vroegtijdige zwangerschappen, kinderhandel en (seksueel) geweld op meisjes in schoolcontext op. Stuk voor stuk zijn dit invalshoeken van eenzelfde probleem: doelbewust misbruik van de kwetsbare positie van kinderen, in een context van straffeloosheid, wars van alle rechten waarover zij krachtens internationale verdragen beschikken.

Aanbevelingen:

- België moet erkennen dat kinderbescherming veel meer aandacht moet krijgen bij conflicten en rampen, in elke fase van de cyclus van rampenparaatheid, preventie, respons en herstel bij natuurlijke of menselijke rampen. De klemtoon moet daarbij ook liggen op weerbaarheid en veerkrachtigheid, ook van de meest kwetsbare en gemarginaliseerde groepen in de samenleving zoals kinderen, vrouwen en etnische minderheden.
- Enkel officieel geregistreerde kinderen kunnen hun rechten opeisen. Daarom moet België het versterken van geboorteregistratiesystemen blijven promoten. Een geboortebewijs beschermt tegen kinderarbeid, kindhuwelijken, rekrutering als kindsoldaten of seksuele exploitatie en maakt juridische vervolging van daders mogelijk.
- De Belgische politiek moet maatregelen nemen om haar bedrijven aan te sporen en bij te staan in het uitvoeren van ketenanalyses die erop gericht zijn overtredingen op sociale wetgeving zoals kinderarbeid op te sporen en progressief uit te bannen, conform de ILO-conventies hierover.
- België moet haar steun verlenen aan alle initiatieven binnen de VN die bedoeld zijn om de praktijk van gedwongen vroeghuwelijken te stoppen. Deze vorm van geweld is een flagrante schending van mensenrechten en vormt een hindernis voor onderwijs en vergroot de kans op seksueel geweld op meisjes en jonge vrouwen.

Kinderrechteneducatie in België

De inspanningen van Plan België naar het Nederlandstalige en Franstalig onderwijs kaderen in een gemeenschappelijke finaliteit voor de hele ngo-sector: kinderen en jongeren voorzien van de competenties die hen in staat stellen op actieve wijze hun bijdrage te leveren aan rechtvaardige Noord-Zuidverhoudingen, aan een solidaire, duurzame wereld.

Plan België onderschrijft de actuele visie dat het opvoeden tot wereldburgerschap een leerproces is dat zich op lange termijn ontwikkelt. Actieve wereldburgers komen op voor het welzijn van anderen wereldwijd vanuit het respect voor de (eigen) persoon als drager van rechten en de erkenning van de fundamentele verbondenheid en onderlinge verantwoordelijkheid tussen mensen, zowel in de eigen als in de mondiale gemeenschap. Kinderen en jongeren leren meer over een thema, naarmate ze er langer, intensiever en actiever mee bezig zijn. Via een kennismaking met de eigen rechten, leren kinderen en jongeren over kinderrechten wereldwijd en wat de factoren voor een succesvolle toepassing van deze rechten inhouden.

Vanuit het onderwijs is er vraag naar begeleiding om kinderrechteneducatie zo goed mogelijk aan te pakken. Kinderen laten participeren en actief betrekken handelingsgerichte werkvormen te hanteren, is daarbij van belang.

Plan België pleit voor een kwaliteitsvol aanbod rond kinderrechten in het onderwijs, met klemtoon op procesmatig werken en inbedding in het schoolbeleid. In het licht van de rapportering die België in 2017 dient af te leggen aan het VN Comité voor de Rechten van het Kind in Genève, zien we hier belangrijke taken weggelegd voor een volgende regering.

Nederlandstalig onderwijs

Kinderrechten zijn opgenomen in de Vlaamse eindtermen en we merken dat er vanuit het onderwijs vraag is naar begeleiding om dit thema zo goed mogelijk aan te pakken. Zowel in het decreet basisonderwijs als in het Vlaams Actieplan Kinderrechten wordt expliciet verwezen naar het belang van kinderrechteneducatie. De Vlaamse Regering geeft echter niet aan hoe scholen dit verder in de praktijk dienen om te zetten. Er ontbreekt enig referentiekader voor de uitbouw van een kinderrechtenvriendelijke school en het voeren van een gericht schoolbeleid vanuit de rechten van het kind.

Aanbeveling:

- De Vlaamse overheid dient werk te maken van een gedeelde visie rond kinderrechteneducatie en de implementatie ervan met een prioritaire link naar het realiseren van kinderrechten in het Zuiden.

Franstalig onderwijs

In het plan voor de hervorming van de Franstalige lerarenopleidingen van Waals minister Jean-Claude Martcourt is er sprake van een verlenging van de lerarenopleiding van 3 naar 5 jaar.

Aanbeveling:

- In het kader van de hervorming van de Franstalige lerarenopleidingen moet er meer aandacht zijn voor burgerschapsvorming en solidariteit met inbegrip van de kinderrechten.

Hans De Greve & Anthony Vanoverschelde
Research and Advocacy Advisors Plan België
T +32 (0)2 504 60 12 / +32 (0) 2 504 60 10
M +32 (0)494 18 31 57 / +32 (0) 473 18 98 12
hans.degreve@planbelgie.be / anthony.vanoverschelde@planbelgie.be

Plan België vzw
Plan Belgique asbl
Galerie Ravensteingalerij 3 B 5
1000 Brussel - Bruxelles

T +32 (0)2 504 60 00
F +32 (0)2 504 60 59

info@planbelgie.be
info@planbelgique.be

www.planbelgie.be
www.planbelgique.be

www.facebook.com/planfans

Voor en door kinderen.
Avec et pour les enfants.

De ngo Plan België, lid van de internationale Plan-koepel, werkt sinds 1983 met en voor de meest kwetsbare kinderen en hun gemeenschap in het Zuiden en gaat de strijd aan met armoede, onrecht en ongelijkheid. In 50 van de armste landen van Afrika, Azië en Latijns-Amerika, geven we kinderen de kans om hun rechten op te eisen en hun wereld te veranderen. In België sensibiliseren we het grote publiek en zetten we kinderrechten op de agenda van scholen, media en politici.